

Реферат роботи на присудження премії Президента України для молодих вчених

Робота поглиблено аналізує економічну безпеку аграрних підприємств України в умовах війни, акцентуючи на необхідності інтеграції стратегій сталого розвитку з метою забезпечення довготривалої стійкості та продовольчої незалежності. В дослідженні розглянуто, як економічні, соціальні, технологічні, та екологічні аспекти спільно формують економічну безпеку, і як важливо кожному аграрному підприємству адаптуватися до непередбачуваних викликів війни. Значна увага приділена системному підходу до оцінювання ризиків та впровадженню страхування як засобу мінімізації потенційних фінансових втрат. Робота також включає детальний аналіз індикаторів, які дозволяють оцінити економічну безпеку підприємств, і пропонує методику розрахунку інтегрального показника економічної безпеки, що допоможе керівництву підприємств приймати обґрунтовані рішення для забезпечення стійкості діяльності та покращення ефективності у складних умовах. Надано стратегічні рекомендації для аграрних підприємств про інтеграцію сталого розвитку та економічної безпеки як фундаменту для забезпечення розвитку підприємства і внеску у загальнонаціональну економіку.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в наступному:

вперше: виділено як окрему, страхову складову економічної безпеки сільськогосподарського підприємства при проведенні розрахунків інтегрального показника моделі оцінки рівня економічної безпеки сільськогосподарського підприємства, що ґрунтується на визначенні індикатора рівня страхової безпеки та показника рівня страхового самозабезпечення, які дозволяють оцінити наявну можливість сільськогосподарського підприємства за рахунок власних коштів та коштів страхових компаній покрити імовірні збитки за агроризиками;

удосконалено: поняття «економічна безпека сільськогосподарського підприємства», яке на відміну від існуючих, характеризує дане поняття з точки зору системи, що складається з основних і забезпечуючих складових, які в процесі комплексної взаємодії забезпечують прийнятний для сільськогосподарського підприємства стан економічної безпеки.

Актуальність роботи обумовлена великою роллю аграрного сектору в економіці України, зокрема у забезпеченні продовольчої безпеки та експортного потенціалу країни, особливо у періоди військових конфліктів. У зв'язку з нестабільною політичною ситуацією, постійними змінами у законодавстві та наявністю загроз фізичному існуванню активів, виникає нагальна потреба в адаптації стратегій економічної безпеки, які допомагають підприємствам не тільки виживати, але й продовжувати розвиватися.

Оригінальність роботи полягає в розробці комплексної методики оцінки економічної безпеки аграрних підприємств в умовах війни, що включає мультидисциплінарний підхід до аналізу ризиків. Автор запропонував новий спосіб інтеграції сталого розвитку та адаптації до непередбачуваних зовнішніх умов, використовуючи фінансові, технологічні, кадрові та екологічні індикатори для вимірювання стану безпеки підприємства, що дозволяє не тільки глибше розуміти вразливості, але й формувати більш ефективні стратегії ведення аграрного бізнесу в екстремальних умовах, забезпечуючи при цьому збалансований розвиток і захист від потенційних загроз.

Для вирішення завдань наукового дослідження використано такі методи: морфологічного аналізу (для уточнення сутності поняття «економічна безпека сільськогосподарського підприємства»); регресійного аналізу (для моделювання впливу факторів діяльності сільськогосподарського підприємства на формування його можливих фондів самострахування); індексного аналізу (для визначення індексу економічної безпеки сільськогосподарського підприємства); імітаційного моделювання (для прогнозування можливих фондів самострахування та показників, що

мають на економічну безпеку сільськогосподарського підприємства); графічний (для ілюстрації впливу чинників на економічну безпеку сільськогосподарського підприємства); абстрактно-логічний (для формулювання теоретичних узагальнень та висновків). Обробка матеріалів здійснювалась із використанням сучасних інформаційних технологій та програм.

Основна ідея роботи полягає у глибокому аналізі економічної безпеки аграрних підприємств України, особливо під час військових конфліктів, що впливають на їх стабільність та розвиток. Пропонується новаторська методика для оцінки рівня економічної безпеки, яка базується на інтеграції різноманітних індикаторів — фінансових, технологічних, кадрових, та екологічних. Це дозволяє комплексно оцінити стійкість підприємств до зовнішніх шоків та визначити необхідні стратегії для їхньої адаптації та зміцнення. Робота також акцентує на важливості страхових стратегій як засобу мінімізації ризиків і збереження ресурсів в умовах кризи. Окрім того, автор пропонує шляхи інтеграції принципів сталого розвитку в економічну безпеку, що не тільки допоможе підприємствам виживати у важких умовах, а й сприятиме їх довготривалому розвитку та збереженню екологічного балансу.

Загалом, пропоновані ідеї та стратегії відкривають нові можливості для підвищення ефективності управління аграрними підприємствами, підсилюючи їх економічну безпеку і здатність адаптуватися до мінливих зовнішніх умов.

Основні науково-технічні результати роботи полягають у розробці та впровадженні інтегральної методики оцінки економічної безпеки аграрних підприємств, що забезпечує багаторівневий аналіз стійкості до зовнішніх і внутрішніх загроз. Вона включає розрахунок комплексного індексу економічної безпеки на основі широкого спектру параметрів, від фінансових до екологічних, що є новацією в даній галузі.

Порівняння з практиками:

- вітчизняні методики часто зосереджуються на одномірних або обмежених показниках, таких як фінансова стійкість чи кредитний ризик. Зарубіжні підходи, такі як методики, розроблені в США та ЄС, часто включають розгляд ризиків у глобальному масштабі, але можуть не враховувати специфіку аграрного сектору окремих країн. Розроблена автором методика об'єднує обидва підходи, надаючи універсальний інструмент оцінки;

- багато зарубіжних моделей вже включають аспекти сталого розвитку в оцінку корпоративної безпеки, проте українські методики часто зосереджені на негайному вирішенні економічних проблем. Представлена автором методика інтегрує сталий розвиток у базову модель економічної безпеки, що дозволяє оцінювати довгострокову відповідність підприємств змінюваним умовам довкілля;

- на відміну від багатьох існуючих моделей, які використовуються в обмеженому контексті чи специфічній галузі, представлена в роботі методика може бути адаптована до будь-якого аграрного підприємства незалежно від його розміру та географічного положення;

Таким чином, представлена робота ставить нові стандарти в аналізі та управлінні економічною безпекою аграрних підприємств, пропонуючи гнучкі та адаптивні інструменти, що враховують як місцеві так і глобальні виклики.

Основні положення, висновки і пропозиції роботи апробовано та прийнято до впровадження органами державного управління агропромисловим розвитком та аграрними підприємствами Сумської області, що засвідчено відповідними актами і довідками, а саме: Департаментом агропромислового розвитку Сумської обласної державної адміністрації, ДП «Дослідне господарство Інституту сільського господарства Північного Сходу НААН України» Сумського району Сумської області, ФГ Лиснянського М.В. Лебединського району Сумської області, СТОВ «Імені Шевченка» Лебединського району Сумської області. Також результати дослідження

використовуються в навчальному процесі Сумського національного аграрного університету.

Результати дослідження опубліковано в 74 наукових працях (9 монографій (у т.ч. 1 одноосібна монографія, 3 міжнародні); 17 статей у фахових виданнях; 4 статті у базі даних Scopus, Web of Science; 3 статті у міжнародних виданнях; 28 публікацій у матеріалах міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій; 3 звіти з НДР) та 13 науково-методичні рекомендації за останні 5 років (з них 3 навчальні посібники). Загальна кількість посилань на автора згідно з базами даних Scopus - 4 (h-індекс 1), Web of Science - 1 (h-індекс 1), Google Scholar - 46 (h-індекс 4).

Представлена наукова робота подається на конкурс вперше. Автор роботи не отримувала премію Президента України для молодих вчених або Національні премії України імені Бориса Патона (Державну премію України в галузі науки і техніки).

Претендент
на присудження Премії

Вікторія ШУМКОВА

Перелік наукових публікацій, висунутих на присудження Премії

№ з/п	Назва публікації	Вихідні дані/ реквізити публікації	Авторський доробок (кількісний показник)
I. Монографії/ підручники/ посібники/ методики/			
1	Insurance of ecological risks as a way of preserving the economic security of agricultural enterprises of Sumy region	National Economic Reform: experience of Poland and prospects for Ukraine – Collective monograph. “Izdevnieciba “Baltija Publishing”. 2016. Vol. 3. P. 440-457.	0,5
2	Система страхування якості земельних ресурсів як елемент системи страхової безпеки сільськогосподарських підприємств Сумської області	Детермінанти соціально-економічного розвитку підприємств: монографія. Суми. «Сумський національний аграрний університет». 2016. Вип.3. С.69-81.	1
3	Ринок сільськогосподарського страхування країн ЄС: перспективи та можливості	Ринкова адаптація та економічна безпека сільськогосподарських підприємств: монографія /за наук. ред. Жмайлова В.М., Данька Ю.І., Шумкової О.В.// Суми. «Сумський національний аграрний університет». 2018. С.372-391.	0,75
4	Особливості ризик-менеджменту у сільському господарстві	Ринкова адаптація та економічна безпека сільськогосподарських підприємств: монографія /за наук. ред. Жмайлова В.М., Данька Ю.І., Шумкової О.В.// Суми. «Сумський національний аграрний університет». 2018. С. 297-315.	0,6
5	Ринок сільськогосподарського страхування України: проблеми та перспективи розвитку	Ринкова адаптація та економічна безпека сільськогосподарських підприємств: монографія /за наук. ред. Жмайлова В.М., Данька Ю.І., Шумкової О.В.// Суми. «Сумський національний аграрний університет». 2018. С. 345-372.	0,75
6	Теоретико-методичні основи забезпечення економічної безпеки аграрних підприємств	Шумкова В.І. Теоретико-методичні основи забезпечення економічної безпеки аграрних підприємств: монографія. Суми. 2018. 150 с.	6,25
7	Usage of matrix methods for developing the strategy of agricultural enterprise	Business Risk in Changing Dynamics of Global Village 2: Monograph / Edited by Nataliia Marynenko, Pradeep Kumar, Iryna Kramar. Nysa: Publishing Office University of Applied Sciences in Nysa. 2019. P. 437-446.	0,25
8	Маркетингове управління конкурентоспроможністю об'єднаної територіальної громади як елемент ринку	Розвиток систем управління конкурентоспроможністю аграрних підприємств: монографія /під ред. О.В.Мандич. Харків: Видавництво «Стильна типографія», 2020. С. 154-176.	0,25

9	Evaluation of managerial decisions regarding the implementation of innovative measures for the greening of enterprise activities	Traditions and new scientific strategies in the context of global transformation of society. Scientific monograph. Part 2. Riga, Latvia : Baltija Publishing. 2024. P. 407-431.	0,5
10	Ціни і ціноутворення	Робочий зошит до проведення практичних занять та самостійної роботи для студентів 2 курсу спеціальності 075 «Маркетинг» денної та заочної форми навчання / Суми, 2018.- 39 с. (Протокол № 5 від 28.02.2018 р.)	0,55
11	Міжнародний маркетинг	Методичні рекомендації до виконання практичних занять та самостійної роботи для студентів 2м курсу спеціальності 075 «Маркетинг», освітнього ступеня - «Магістр» денної та заочної форм навчання» / Суми, 2018.- 64 с.(Протокол № 2 від 01.11.2018р.)	2
12	Ціни і ціноутворення	Конспект лекцій для студентів 2 курсу спеціальності 075 «Маркетинг» освітнього рівня «Бакалавр» денної та заочної форм навчання. / Суми, 2019.- 107 с. (Протокол № 3 від 28.01.2019 р)	1,45
13	Strategy of International Agricultural Marketing	Lecture Notes for English-speakers students 1m course direction training 051 «Economics» branch of knowledge 05 «Social and behavioral sciences».- Sumy, 2019. 116 p. (Протокол № 3 від 28.01.2019 р.)	4,8
14	Marketing research and investment project management	Tutorial for English-speakers students' 2 course direction training 181 «Food Technologies». 2020. С. 88. (Протокол Вченої ради СНАУ № 12 від 27.04.2020 р.)	2,1
15	Маркетингова товарна політика	Навчальний посібник для студентів 4 курсу спеціальності 075 «Маркетинг» освітнього ступеня - «Бакалавр» денної та заочної форм навчання. Суми. ФОП Литовченко. 2021. С 250. (Протокол Вченої ради СНАУ № 15 від 30.06.2020 р.).	2,8
16	Logistics	Lecture Notesfor English-speakers students 4 course direction training 073 «Management» full-time training bachelor's degree» /Sumy, 2021. 92 p. (Протокол № 5 від 28.05.2021 р.)	3,8
17	Міжнародний маркетинг	Методичні рекомендації до виконання практичних занять для студентів 2м курсу спеціальності 075 «Маркетинг», денної та заочної форм навчання освітнього ступеня «Магістр». Суми, 2021. 53 с. (Протокол № 2 від 17.12.2021 р.).	1
18	Logistics	Methodical Recommendations (Workbook) for Practical Classes for English-speaking students'	1,45

		3 and 4 course direction training 073 «Management» full-time training bachelor's degree» 35 с.(Протокол № 4 від 12.05.2022 р.)	
19	Соціально-етичний маркетинг	Конспект лекцій для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 075 «Маркетинг» денної та заочної форм навчання. Суми, 2023 103 с. (Протокол № № 6 від 23.01.2023 р.)	4,29
20	Соціально-етичний маркетинг	Методичні рекомендації до виконання практичних занять для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 075 «Маркетинг» денної та заочної форм навчання. Суми, 2023. 35с. (Протокол № 6 від 23.01.2023 р.)	1,45
21	Соціально-етичний маркетинг	Методичні вказівки для виконання самостійної роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузей знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», 07 «Управління та адміністрування», 28 «Публічне управління та адміністрування» денної та заочної форм навчання Суми, 2023. 33 с. (Протокол № 7 від 23.02.2023 р.)	1,375
22	Товарна інноваційна політика	Навчальний посібник для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 075 «Маркетинг» денної та заочної форм навчання. (Укладачі: к.е.н., доцент Шумкова О.В., д.е.н., професор Лишенко М.О, к.е.н., доцент Шумкова В.І. (Протокол Вченої ради СНАУ № 4 від 30.10.2023 р.) С. 250	2,375

№ з/п	Назва публікації	Вихідні дані/ реквізити публікації	Співавтори
II. Статті в журналах, включених до категорії «А» Переліку наукових фахових видань України та у закордонних виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus			
23	Motivational Management of the Environmentally Sound Development of Agricultural Enterprise in Ukraine	International Journal of Ecology & Development»: Volume 35, Year 2020, Issue 2. pp. 102-120. URL: http://www.ceserp.com/cp-jour/index.php/ijed/issue/view/492	Борисова В.А. Самошкіна І.Д. Рибіна Л.О.
24	Economic Efficiency of Sweet Corn Growing with Nutrition Optimization	Agraarteadus Journal of Agricultural Science 1 XXXIII 2022 P. 81-87. URL: https://agrt.emu.ee/en/?J. Agr. Sci. 2022/2022_0_XXXI II 0 1	Hryhoriv Y. Nechyporenko V. Butenko A. Lyshenko M. Kozak M.

			Onopriienko I. Shumkova O. Kriuchko L.
25	Ecological and economic efficiency of growing on dark gray soils of bean-cereal grasses	Journal of Agricultural Science: Agraarteadus. 2022. vol. 33(2). pp. 404–409. URL: https://dspace.emu.ee/handle/10492/7717	Karbivska U. Butenko Y. Nechyporenko V. Shumkova, O. Tymchuk D. Tymchuk N. Litvinov D. Hotvianska A. Toryanik V.
26	Measuring indicators of a circular economy and sustainable development in European Union countries	E3S Web of Conferences. 2023. Vol. 408. P. 01017. URL: https://www.e3s-conferences.org/articles/e3sconf/abs/2023/45/e3sconf_isc_mee2023_01017/e3sconf_iscmee2023_01017.html	Buryk Z. Kozhyna A. Doroshenko H. Vlasiuk Y.

III. Статті у наукових виданнях, включених до категорії «Б» Переліку наукових фахових видань України

27	Регіональні аспекти титульного страхування землекористування при орендних відносинах	Кримський науковий вісник. Науковий журнал. 2013. №5(06). С.307-310.	Шумкова О.В.
28	Економічна безпека сільськогосподарських підприємств та складові, що забезпечують її сталий розвиток	Вісник СНАУ. Серія: економіка та менеджмент. 2015. №8. С.88-93.	
29	Мультиризикове страхування як важливий фактор збільшення прибутку сільськогосподарських підприємств	Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету, серія «Економіка і менеджмент». 2015. вип.11. С.158-164.	
30	Стан ринку страхування сільськогосподарських культур у Сумській області	Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Полтава: РВВ ПДАА. 2016. Вип. 1 (12). с.163-172.	
31	Методологічні засади економічної безпеки: український та закордонний досвід	Причорноморські економічні студії. 2017. Випуску 13-2 С. 139-144.	
32	Особливості використання АВС-	Електронне фахове видання «Економіка та суспільство». 2017. №9. URL:	Шумкова О.В.

	аналізу при дослідженні інтерфейсної (ринкової) складової економічної безпеки сільськогосподарських підприємств	https://economyandsociety.in.ua/journals/9_ukr/125.pdf	
33	Використання системи самострахування для забезпечення економічної безпеки сільськогосподарських підприємств	Науковий вісник УжНУ. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство». 2017. Випуск 12, частина 2. С. 182-186.	
34	Аналіз ринку сільськогосподарського страхування в країнах ЄС	Науковий економічний журнал «Інтелект XXI». 2017. Випуск 2. С.62-69.	
35	Використання матричних методів для удосконалення стратегічних напрямків маркетингової діяльності в комерційних банках	Інфраструктура ринку. 2018. №21. С.292-298.	
36	Управління асортиментною політикою аграрного підприємства	Соціально-економічні проблеми і держава. 2019. Вип. 2 (21). С. 40-48. URL: http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2019/19svipap.pdf	Шумкова О.В.
37	Менеджмент інформаційного забезпечення ліцензування і контролю діяльності закладу охорони здоров'я	Інфраструктура ринку. 2020. Вип.47. С.137-142. URL: http://www.market-infr.od.ua/uk/47-2020	Пономаренко І.В. Пономаренко О.В.
38	Детермінанти управління елементами комплексу екологічного маркетингу	Приазовський економічний вісник. 2020. Вип.5 (22). С. 116-120. URL: http://pev.kpu.zp.ua/vyusk-5-22	Третякова Ю.В.
39	Особливості міжнародної маркетингової сертифікації послуг	Економічний простір. Збірник наукових праць. 2022. № 179 С. С.86-90. URL: http://www.prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/1086	Шумкова О.В.
40	Взаємозв'язок інноваційного та соціально-етичного	Приазовський економічний вісник. Електронний науковий журнал 2023. Вип.1 (33). С.42-47 URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2023/1_33_ukr/9.pdf	Шумкова О.В. Колодненко Н.В.

	маркетингів як джерела формування конкурентних переваг		
41	Управління персоналом як інструмент соціально-етичного маркетингу	Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2023. № 1 (127). С.87-92.	
42	Менеджмент формування соціально-інноваційного іміджу підприємства сфери послуг	Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка. 2024. Випуск 19. С. 266-273. URL: http://tnv-econom.ksauniv.ks.ua/index.php/journal/article/view/499/467	Шумкова О.В., Нечипоренко В.В.
43	Принципи інформаційного управління соціальним маркетингом малого підприємства під час війни	Проблеми системного підходу в економіці. 2024. Випуск № 1(94). С. 120-125. URL: http://www.psae-jrnl.nau.in.ua/journal/1_94_2024_ukr/19.pdf	Бабенко О.П.
IV. Виключно одноосібні статті в інших (ніж зазначені у пунктах III і IV) галузевих виданнях за темою роботи			
44	Practical Use of the Assessment Methods of Economic Security of Agricultural Enterprises	European journal of economics and management. 2016. Vol.2. № 6. P.44-48.	
45	Implementation of Interactive Learning Technologies to the Educational Process	International Journal of Balkan Studies. 2020. Vol. 1. P. 29-45.	
V. Тези доповідей (одноосібні)			
46	Особливості механізму страхування відповідальності та відшкодування збитків при настанні страхових випадків за видами страхування	Фінансово-економічні напрямки розвитку менеджменту, обліку та аудиту: збірник тез наукових робіт учасників Міжнародної науково-практичної конференції 21-22 березня 2014 р. Частина 2. С. 105-109.	
47	Використання системи страхування «Зелена карта» в Україні	Фінансові аспекти розвитку економіки: теорія, методологія, практика: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 28-29 березня 2014 року. Частина 1. С. 52-54.	
48	Використання інформаційних технологій у страховій діяльності	Матеріали науково-практичної конференції викладачів, аспірантів та студентів СНАУ. Суми: В 3т. 2014. Т.1. С.209.	
49	Порядок проведення страхування сільськогосподарських культур	Соціально-економічні та правові основи сучасної держави в контексті глобалізації: збірник тез наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції для студентів, аспірантів та молодих учених 20-21 лютого 2015 року. С.97-99.	

50	Організаційно-правова форма діяльності – первинний фактор забезпечення економічної безпеки сільськогосподарського підприємства	Інноваційні технології та інтенсифікація розвитку національного виробництва: матеріали II міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 20–21 жовтн. 2015р. С.375-378.
51	Порядок проведення страхування сільськогосподарських тварин	Технології XXI століття: Збірник тез матеріалів 21ої міжнародної наукової конференції (8-10 вересня). Суми: СНАУ. 2015. Ч.2. С.110.
52	Classification of risks, which influence activity of agricultural enterprises most of all	International Scientific-Practical Conference Modern Transformation of Economics and Management in the Era of Globalization. Klaipeda: Baltija Publishing. 2016. P.264-268.
53	Особливості екологічного страхування в Україні	Матеріали Щорічної науково-практичної конференції викладачів, аспірантів та студентів СНАУ (20-21 квітня 2016 р.). Суми. 2016. Т.1. С. 335.
54	Хеджування як інструмент запобігання ризику неотримання прибутку	Технології XXI століття: Збірник тез матеріалів 22ої міжнародної наукової конференції. Суми: СНАУ. 2016. Ч.2. С.156.
55	Віддалений банкінг – зручність для клієнтів	Технології XXI століття: Збірник тез матеріалів 23ої міжнародної наукової конференції. Суми: СНАУ, 2017. Ч. 2. С.116-118.
56	Основні аспекти податкової безпеки аграрних підприємств	Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Економічні перспективи підприємництва в Україні». Ірпінь: Університет ДФС України. 2017. Ч.1. С. 229-233.
57	Сутність та особливості маркетингової діяльності в банку	Технології XXI століття: Збірник тез матеріалів 24ої міжнародної наукової конференції. Суми: СНАУ. 2018. Ч.2. С.191-193
58	Фінансова звітність комерційного банку як комунікаційний інструмент просування банківських послуг	III International Scientific Conference Innovative Potential of Socio-Economic Systems: the Challenges of the Global World: Conference Proceedings, December 28th, 2018. Lisbon, Portugal: Baltija Publishing. P. 94-95.
59	Push and pull strategies in international agricultural marketing	Матеріали науково-практичної конференції викладачів, аспірантів та студентів СНАУ (17-19 квітня 2019 р.). Суми. 2019. Т.1. С.534.
60	Сутність та особливості проведення маркетингових досліджень на ринку банківських послуг	Технології XXI сторіччя: Збірник тез за матеріалами 25-ої міжнародної науково-практичної конференції (15-20 вересня 2019 р.). 2019. Ч.2. С.35-37.
61	Ефективність маркетингової	XIV Міжнародній науково-практичній конференції «Маркетингове забезпечення продуктового ринку» Полтавський державний аграрний

	діяльності сільськогосподарських підприємств	університет 24 травня 2022 року С.201-204.
62	Благоустрій парків місцевого значення як інструмент соціально- етичного маркетингу міста	Маркетинг та конкурентоспроможність соціально-економічних систем в умовах сталого розвитку: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Суми, 6-7 червня 2023 р.). Суми: СНАУ, 2023. С.15-17.
VI. Свідоцтва про реєстрацію авторського права та твір		
63		Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 115447 від 25.10.2022 р. (Шумкова О.В., Шумкова В.І. Особливості міжнародної маркетингової сертифікації послуг. <i>Економічний простір. Збірник наукових праць</i> . 2022. № 179 С.86-90.).
64		Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 122774 від 10.01.2024 р. (Шумкова В. І. Управління персоналом як інструмент соціально-етичного маркетингу. <i>Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво</i> . 2023. № 1 (127). С. 87-92.)